

FestCO

Să punem în pagină comedia românească

În cadrul primei ediții a Festivalului Comediei Românești, sâmbătă, 24 mai, a avut loc dezbateră cu tema "Comedia românească în impas?!". Colocviul a fost moderat de criticul de teatru Florica Ichim, iar la discuție au participat selecționerii Festivalului, critici de teatru, regizori și dramaturgi.

Florica Ichim: Am asisit la un Festival de Comedie. Încep prin a o provoca pe Alice Georgescu, membră a echipei de selecționeri, să ne spună dacă au avut de unde alege și care a fost nivelul general al montărilor.

Alice Georgescu: În astfel de situații există o parte plăcută și una mai puțin plăcută. Plăcut este că ai ocazia să vezi un spectacol și că, invitându-l, îi vei face și pe alții să se bucure de el. E și dificil, pentru că, dincolo de discuțiile care se nasc și de reproșurile care ți se adresează, fâțiș sau pe căi ocolite, mai este și sentimentul neplăcut de a vedea într-un festival, scurt ca durată, un număr incredibil de mare de spectacole proaste. Fiind de meserie cronicar, sunt invitat de diverse teatre din țară și constat că aceea ce arată ele criticilor diferă foarte mult de producția lor curentă. Suntem chemați să vedem spectacole "răsărite", acelea care poartă semnătura unor regizori interesați sau care cel puțin au cerut foarte mulți bani, semnătura unui dramaturg care este un nume sau care se agită foarte mult să și-l creeze. Ce se întâmplă în afara acestor vizite ale criticilor nu e un lucru vesel. În asemenea ocazii festivaliere, teatrele "scot din sertare" nu numai acele spectacole la care i-au invitat pe cronicari, ci și ceea ce, socotesc ei, "va merge". Astfel, se înscriu spectacole de la teatre de care, altminteri, cu greu îți mai amintești că există. Faptul că 2002 a fost Anul Caragiale a făcut ca majoritatea spectacolelor propuse să fie din dramaturgia acestuia. În rest, se mai strecura o comedie interbelică și foarte rar câte una contemporană. Am dorit să facem loc acestora, pentru că montările din Caragiale tindeau să copleșească programul. Necazul a constat în calitatea lor chiar și atunci când exista un text interesant ca premisă. Pentru că selecția a fost făcută prin vizionarea de casete, le-aș adresa regizorilor un îndemn: să înregistreze o repetiție generală și să o urmărească cu atenție. Cronometrul redă nemilos trecerea secundelor, iar spectacolul se tot pregătește să înceapă.

George Mihăiță: aș dori ca anul viitor să existe regizori importanți care să monteze piese românești, pentru că eu sunt în juriul concursului de dramaturgie de la "Theatrum Mundi" și am citit zeci de piese. Am găsit deja câteva ce pot fi de mare succes. Dramaturgia autohtonă trebuie sprijinită, trebuie pusă în pagină, trebuie valorificată, ajutată de regizori, scenografi și actori foarte buni. Pentru mine, ca director, atâta timp cât există bani de la Primărie, este o obligație să montez o piesă românească, dar și o bucurie. Stau dovadă *Escu...*, *Țara lui Abuliu* și vor urma și altele. Ion Cocora a propus, dacă va fi și Alexandru Darie de acord, ca textul care va câștiga concursul să fie montat la Teatrul de Comedie.

Doina Papp: Poate ar fi interesant să ne spuneți dacă ați obținut și beneficii financiare în acest Festival și dacă s-a înregistrat o afluență de public?

G.M.: Nu am urmărit asta. Scopul festivalului nostru a fost tocmai de a pune în pagină comedia românească. Banii necesari, cei un miliard și jumătate, au fost obținuți în cea mai mare parte de la Ministerul Culturii și Cultelor.

Nicolae Manda: Dumneavoastră vorbiți de un miliard și jumătate pentru acest festival. Studioul Casandra a funcționat cu un miliard timp de un an. Cu cincisprezece premiere. S-a acordat un miliard și jumătate pentru un festival care este o acțiune culturală. Cât înseamnă creație din acest miliard și jumătate? Problema este că se finanțează acțiuni, concursuri etc. și nu se finanțează creația. Deci e un sistem care

nu finanțează creația, ci instituția care are în anexe niște creatori ce trebuie să-și justifice, la rândul lor, funcționarea. E ca o piramidă cu vârful în jos. Continuu comparația cu Cassandra. Anul acesta au rămas douăzeci și unu de angajați. Dar au lucrat ca personal creator – actori, scenografi (studenți și profesorii lor) – peste 60. Soluția ar fi, așadar, inventarea unui sistem de finanțare care să susțină colective de creație, iar aceștia să angajeze personalul auxiliar necesar, doar în măsura în care au nevoie pentru finalizarea proiectelor lor, și nu invers.

F.I.: Revenind la creator. Cam în toate teatrele, în momentul acesta, repertoriul este propus de regizor. Deci regizorii sunt cei care trebuie cuceriiți de texte. Vin autorii către voi, Alexandru Dabija? Ai propus un text vreunui teatru?

A.D.: Nu, eu nu propun texte teatrelor. Sunt încă o doamnă care stă pe trotuar. Nu bate la ușă. Regizorul român este într-o poziție destul de dificilă, pentru că ești pus să alegi, să refuzi, să accepți, ești supus presiunilor sau gusturilor. Iar reacția față de dramaturgia românească nu este una de respingere, ci mai degrabă de mare precauție. Poate în urma abuzurilor repetate la care am fost supus în copilăria mea regizorală. Dar trebuie ca toții să încercăm să normalizăm relația. E un efort de durată, ține de individ. Aș vrea să dau un răspuns onest dramaturgilor sau directorilor de teatre. Aștept capodopera. Aștept de la textul pe care-l citesc revelația. Cred că exercițiul sincerității este obligatoriu. Dinspre partea tinerilor, el vine cu mai multă agresivitate, cum e și firesc, cu frondă și lovituri; dinspre partea noastră, cu cedări timide, cu recunoașteri mai mult sau mai puțin fățișe. Adevărul este că așteptăm pe cineva să ne scoată la lumină, când de fapt totul trebuie făcut cu pași mici, corecți. Însă, fără un examen critic extrem de aplicat și de serios, e greu să reușești. Cred că plângerea asta continuă e corectă, dar pe de altă parte se lucrează foarte mult text românesc. Dacă continuăm astfel, vom spune că vrem să fie și bun, vrem să fie și valoroase spectacolele, vrem să fie frumoase actrițele ș.a.m.d. Nu putem s-o ținem la nesfârșit cu "vrem". Din ce am văzut, se lucrează text românesc din greu. Și aici, de față sunt autori de texte excelente. Se vor juca, e limpede. E adevărat că ar trebui mai mult radicalism. Cred în actul critic. Dar fără o legătură între dramaturg, regizor, actor, teatru și critici, vom rămâne cu toții în stadiul așteptării capodoperei. Suntem niște oameni care ne întâlnim doar la festivaluri, când mie mi s-ar părea normal să ne vedem săptămânal. Suntem prea legați de evenimente.

Olga Delia Mateescu: Eu am observat că există niște repere: Caragiale și Shakespeare. Dacă nu e comedie, trebuie să fie Shakespeare, dacă e comedie, măcar să fie Caragiale. Atâta timp cât ne raportăm la ei, nu vom putea avea alte nume. Există o prejudecată la cei care citesc. Cred că lumea așteaptă comedie burlescă, ușoară. E un gust bine hrănit de unele producții teatrale și de televiziune. Se formează alte criterii.

N.M.: Comedia a valorificat întotdeauna limbajul viu și necenzurat folosind adeseori ceea ce s-a numit "imaginea trupului de jos". Nu putem păstra în ziua de azi niște standarde ale pudorii care funcționau înainte de '89. Limbajul s-a modificat foarte mult. Și nu e vorba aici numai despre soluții regizorale care, oricum, de cele mai multe ori, sunt îmbătrânite.

F.I.: Venind în sprijinul tinerilor, a existat ideea de a organiza un târg de dramaturgie.

Vlad Masacci: Ideea nu e una originală. Am preluat-o de la Festivalul de la Berlin. Acolo vin tineri dramaturgi și își citesc piesele pentru directori de teatre, regizori, actori, critici. Noi ne-am întâlnit, am citit câteva texte și ne-am gândit c-ar fi bine să existe o astfel de întâlnire o dată la două luni. Piesele vor fi discutate, iar autorii vor face modificările sugerate.

Au consemnat Cristina NICU-TUDOR și Mirela NĂSTĂSACHE